

Da li je moguće da se muslimani ujedine?

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

www.islamqa.info

Prijevod:

Mirza Musić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿هل يمكن أن يتحد المسلمون؟﴾

« باللغة البوسنية »

موقع الإسلام - سؤال وجواب

ترجمة:

مرزا موستنش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Da li je moguće da se muslimani ujedine?

Pitanje:

Da li je moguće da se muslimani ujedine uprkos međusobnom razilaženju u akidi¹ i menhedžu²?

Odgovor:

Zahvala pripada Allahu,

Prvo:

Međusobno razilaženje ljudi u akidi i menhedžu je jedan od kosmičkih zakona. Uzvišeni Allah nas je obavijestio o postojanju toga među Njegovim robovima, kao što nas je obavijestio i o Njegovoj moći da ih sve objedini kao sljedbenike jedne vjere, ali Uzvišeni Allah iz svoje neizmjerne mudrosti to nije učinio; da bi nagradio

¹ Akida je nauka o šerijatskim propisima vjerovanja i ubjeđenja, proizašlim iz dokaza, te odgovor na sumnje (šubhe).

² Menhedž u jezičkom značenju predstavlja način, metod i pravac, dok u terminološkom značenju predstavlja način razumijevanja Kur'ana i Sunneta (bilo da se radi o pitanjima akide, fikha i sl.)

muvehhide³ i Njemu pokorne ljude, a kaznio nepokorne i mušrike.⁴

Da je Uzvišeni Allah učinio ljude jednim ummetom ne bi došla do izražaja vrijednost tevhida⁵ i muvehhida, niti bi bila očita prezrenost grijeha i grijješnika, a od Allahovih lijepih imena i svojstava su i ona koja zbog Njegove mudrosti budu očita nad Njegovim stvorenjima baš onda kada se oni međusobno razidu.

Uzvišeni Allah je rekao: ***A da je Gospodar tvoj htio, sve bi ljude sljedbenicima jedne vjere učinio. Međutim, oni će se uvijek u vjerovanju razilaziti, osim onih kojima se Gospodar tvoj smiluje. A zato ih je i stvorio. I ispunit će se riječ Gospodara tvoga: „Napunit ću, zaista, Džehennem džinnima i ljudima – zajedno!“***⁶

³ Oni koji robuju samo Allahu ne smatrajući mu nikoga ravnim.

⁴ Oni koji Allahu smatraju nekog ravnim.

⁵ Tevid : dolazi iz korijena riječi: vehhade, juvehhidu, tevhiden; što znači učiniti nešto jednim. Zato je islam kao vjera nazvan tevidom, zbog toga što se temelji na tome da je Allah jedan u Svojoj vlasti i djelima te da nema ortaka. Takođe On je jedan u Svom Biću i Svojim svojstvima u čemu Mu nema niko sličan. Te da je jedan u Svom uluhijetu i ibadetu i da nema sudruga.

⁶ Sura Hud (118-119).

Ibn Džerir et-Taberi, Allah mu se smilovao, je rekao: „Rekao je Onaj Čiji je spomen uzvišen: 'Da Gospodar tvoj želi, o Muhammede, sve bi ljude jednom skupinom učinio, jedne pripadnosti i jedne vjere.'“⁷

Hafiz Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, je rekao: „Uzvišeni nas obavještava da je On sposoban sve ljude jedne vjere učiniti, radilo se o tome da budu vjernici ili nevjernici, kao što kaže Uzvišeni: ***Da Gospodar tvoj hoće, na Zemlji bi doista bili svi vjernici.***“⁸

Te Njegovih riječi: ***Međutim, oni će se uvijek u vjerovanju razilaziti, osim onih kojima se Gospodar tvoj smiluje.***, tj. ljudi će se neprestano razilaziti u vjeri, ubjeđenjima, vjeroispovjestima, te pravcima i mišljenjima.“⁹

Šejh Abdurahman es-Sa'di, Allah mu se smilovao, je rekao: „Allah nas je obavijestio da, da je On htio sve bi ljude jedne vjere učinio, tj. učinio bi ih muslimanima, jer Njegova volja nije manjkava, niti mu je išta nemoguće učiniti. Međutim, Njegova mudrost je u tome da ljudi ostaju razjedinjeni, da skreću sa pravoga puta, slijedeći puteve koji vode ka Vatri, i svako vidi da je istina samo ono što on kaže, a da je stranputica u onome što drugi

⁷ Tefsir et-Taberi (15/531).

⁸ Sura Junus (99).

⁹ Tefsir Ibn Kesir (4/361)

misle. *Osim onih kojima se Gospodar tvoj smiluje.* Takve je je uputio ka znanju o istini i radu po tome, zajedništvu na tome, i takvima je unaprijed predodređeno da će sretni biti, obuhvatila ih je Allahova naklonost i Božija potpora. Što se tiče onih koji neprijateljuju protiv njih, takvi su poniženi i prepušteni sami sebi. Njegove riječi: *A zato ih je i stvorio.*, znače da je Njegova mudrost bila da ih je stvorio, ne bi li među njima bilo i onih koji su sretni i koji su nesretni, onih koji su ujedinjeni i onih koji su razjedinjeni, skupina koju je Allah uputio, i skupina nad kojom se obistinila riječ istine – da će zalutati, tako da bi se Njegovim robovima ukazalo na Njegovu pravednost i mudrost, i da izađe na vidjelo ono što je skriveno od dobrih i loših osobina, i da se otvori pijaca džihada¹⁰ i ibadeta koji ne bi mogli biti upražnjeni i uputpunjeni osim kroz iskušenja i nedaće.“¹¹

Drugo:

Kako da se muslimani ujedine oko nečega mimo tevhide i akide?!

¹⁰ Džihad u jezičkom značenju predstavlja ulaganje truda i napora, dok u terminološkom značenju predstavlja vođenje borbe da bi Allahova riječ bila gornja.

¹¹ Tefsir es-Sadi (392).

Onaj koji sagleda stanje muslimana uvidjet će da su podijeljeni na različite škole,¹² skupine, stranke i ideje, svaki od njih je zadovoljan onim putem kojeg je izabrao u razumijevanju Objave i rada za islam, pa se je shodno tome desilo i razilaženje, razjedinjenost, podijeljenost. Da su bili zadovoljni da slijede jedan pravac, i jedno ubjeđenje bili bi ujedinjeni, i bili bi jedan ummet, ali većina njih se ne obazire, naročito oni koji su vodeći u skupinama i strankama, na ispravnu akidu da bi je uzeli kao put za ujedinjenje, već je smatraju razlogom podijeljenosti! Ovo je mišljenje nekih od njihovih vođa, a to je veoma odvratna tvrdnja, i nemoguće je ujediniti muslimane a među njima ima onih koji ovako govore!

Kada se među ljudima pojavio Vjerovjesnik, sallallahu ‘alejhi ve sellem, oni su bili podijeljeni u stranke i skupine, narode, ideje i različite religije. Među njima je bilo bijelaca i crnaca, muškaraca i žena, neukih i pismenih, bogatih i siromašnih, uglednih i slabih, ali ih on nije objedinio oko zajedničkog jezika, zavičaja ili ljudske ideje, već ih je okupio oko nepogrešive stvari, kojoj neistina ne prilazi ni sa koje strane. Objedinio ih je oko Kur’ana, oko tevhida, i to je jedini put ka ujedinjenju.

S druge strane, okupljanje ljudi različitih običaja na jelu i piću, nacionalnosti, jeziku ili zavičaju, i

¹² Misli se na pravce u tumačenju vjere.

ujedinjavanje na toj osnovi predstavlja nešto od čega neće vidjeti dobra.

Ako bi htjeli da se ujedine i okupe oko **ljudske ideje**, koja je podložna kritici, odbacivanju, korigovanju i zanemarivanju, nikako ne može biti način ujedinjenja muslimana.

Ako bi htjeli ujediniti ljude oko **političke ideje**, ni to ne može biti nešto što će ujediniti ljude, zbog same raznolikosti u shvatanju tih ideja.

Tako nismo u stanju da objedinimo muslimane ni oko **domovine**, jer je svaka duša vezana za svoju domovinu i zemlju.

Zato, pred muslimanima ne preostaje ni jedan drugi put za ujedinjenje i zajedništvo osim puta **ispravne akide**, čiji su izvori tekstovi nepogriješive Objave. Neće se popraviti potonjih generacija ovog ummeta osim onim što je popravilo njegove prve generacije.

Treće:

Kad već postoji razilaženje među muslimanima, to razilaženje je plod i rezultat, a mnogi su uzroci doveli do toga, kako to navode učenjaci. Imam eš-Šatibi ih je sveo na tri: neznanje, strasti i slijepo slijedenje predaka i velikana. Eš-Šatibi, Allah mu se smilovao, je rekao:

„Svako razilaženje koje se desi kao što je opisano, svodi se na tri razloga:

Prvi: da čovjek u duši bude ubijeden, ili da ga drugi smatraju da je od učenih, od mudžtehida¹³ u vjeri, a on nije na tom stepenu, ali se ponaša kao da je mudžtehid, pa svoje mišljenje smatra relevantnim, i svoje razilaženje smatra relevantnim. To nekada biva u nekoj sitnoj i sporednoj stvari, u nekoj od ogranaka u fikhskim pitanjima, dok nekada biva u velikim stvarima i od osnova ove vjere, kao u osnovama vjerovanja, ili u osnovama praktičnih stvari u vjeri. Nekada uzima neke sporedne stvari u šerijatu i njima želi srušiti¹⁴ osnove šerijata, tako da od osnova šerijata kod njega postane ono što je njemu na početku palo na pamet, bez da je obuhvatio značenja dotičnog pitanja, niti je prodro u njegove intencije. To je novotar¹⁵ i na takve se odnose riječi koje se spominju u vjerodostojnom hadisu: **„Allah neće uzdignuti znanje tako što će ga isčupati iz srca ljudi, nego će ga uzdignuti smrću učenih, sve dok ne**

¹³ Mudžtehid je poznavalac šerijatskog prava koji je svojim znanjem sposoban da rješava vjerska pitanja na temelju Kur'ana, hadisa i ostalih izvora šerijatskog prava.

¹⁴ Zanemariti i negirati.

¹⁵ Tj. onaj koji uvodi ili praktikuje u vjeri nešto što nije propisano Kur'anom i Sunnetom.

nestane učevnih, pa ljudi počnu uzimati za predvodnike neznalice, pa će biti upitani, zatim će davati odgovore bez znanja, pa će zalutati i druge na stranputicu odvesti.“

Drugi uzrok razilaženja jeste slijeđenje strasti. Zbog toga su sljedbenici novotarija nazvani sljedbenicima strasti, jer oni slijede svoje strasti, i stoga što nisu uzimali šerijatske dokaze kao onaj koji ih je potreban, niti su se oslonili na njih kako bi im bili pokretač u životu, već su dali prednost svojim strastima, oslonivši se na svoje mišljenje, a tek nakon toga su davali neki značaj šerijatskim dokazima. Većina njih donose zaključak da je nešto dobro ili loše na osnovu onoga što im njihovi razumi kažu, te pripadaju onima koji nagingju filozofima i tome slično.

Među njima su i oni koji imaju strahopoštovanje prema vladarima, da bi zadobili dunjaluk koji se nalazi kod vladara, ili tražeći položaj, tako da je neminovno da se ponaša prema ljudima shodno njihovim strastima, pa im tumači ono što su učenjaci rekli shodno njihovim prohtjevima, prenoseći to od onih koji druguju s vladarima, tako da prvi od njih odbacuju mnoštvo hadisa vagajući ih svojim razumima, imajući pri tome ružno mišljenje o onome što se ispravno prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu ‘alejhi ve sellem, dok su u isto

vrijeme uljepšali mišljenje o svojim pogrešnim stavovima, što ih je dovelo do toga da odbace mnoge stvari vezane za Ahiret¹⁶ i stanje na njemu, vezano za sirat,¹⁷ mizan,¹⁸ proživljenje tijela, džennetsko uživanje, tjelesnu kaznu, i negirali su viđenje Stvoritelja i slično tome. Štaviše, dali su razumu mjesto zakonodavca, bilo da je došao šerijat s tim propisom ili ne, tako da ako bi šerijat došao s tim onda bi to učinili potvrdom onog što su oni rekli razumom, i još mnogo drugih odvratnih tvrdnji.

Treći od uzroka razilaženje jeste upornost u slijedenju običaja makar bili i neispravni, i makar se suprostavljali istini. To je slijedenje onoga na čemu su našli svoje svoje pretke, uglednike i sl.¹⁹ To se smatra pokuđenim slijedenjem, jer Allah je zaista pokudio takav način slijedenja u Svojoj Knjizi rekavši: ***Mi smo zatekli pretke naše kako ispovijedaju vjeru.***²⁰ A zatim je rekao: ***„Zar i onda“ – govorio bi on – „kad vam ja donosim***

¹⁶ Život na budućem svijetu, tj. život nakon smrti.

¹⁷ Most preko džehennema kojeg će ljudi prelaziti, pa padati u njega ili preći, te ući u džennet, shodno djelima koja su činili na ovom svijetu.

¹⁸ Vaga dobrih i loših dijela.

¹⁹ Ovdje se misli ako bi njihovi očevi i preci bili na vjeri koja nije zasnovana na Kur'anu i Sunnetu.

²⁰ Sura ez-Zuhruf (22.).

bolju od one koju ste od predaka vaših upamtili?“ A oni bi odgovarali: „Ne vjerujemo mi u ono što je po vama poslano!“²¹

Uzvišeni kaže: ***on je rekao: „Da li vas oni čuju kada se molite, ili, da li vam mogu koristiti ili naškoditi?“²²***

On im je ukazao na jasan dokaz, ali su oni počeli dokazivati time što slijede pretke svoje, rekavši: ***ali mi smo upamtili pretke naše kako tako postupaju.***²³

Ovo takođe predstavlja ono što je navedeno u prethodnom hadisu kada kaže: ***Pa ljudi počnu uzimati za predvodnike neznalice...***, pa sve do kraja hadisa, želivši time kazati da će neki ljudi uzimati druge ljude u slijeđenju bez obzira na čemu bili.²⁴

Shodno navedenom:

Nemoguće je da se muslimani ujedine i slože osim na tevhidu i akidi. U islamu imamo stvari koje nas objedinjuju što ne nalazimo u nečemu mimo njega, kao što je jedna kibla²⁵, Kuran, obredi hadždža i dr. Nadamo

²¹ Sura ez-Zuhruf (24.).

²² Sura eš-Šuara' (72.).

²³ Sura eš-Šuara' (74.).

²⁴ Skraćeno iz djela *El-I'tisam*, (1/421-423).

²⁵ Kibla je pravac prema kojem se muslimani okreću prilikom molitve, tj. prema Kabi.

se da će se muslimani ujediniti i složiti oko jednog vjerovanja, te jednog načina shvatanja Kur'ana i Sunneta, a sve što se desi od razilaženja, koje je u granicama dozvoljenog, nakon toga je lagana i mala stvar. Upitan je šejh Salih ibn Fevzan el-Fevzan, Allah ga sačuvao: „Koja su to pitanja oko kojih je dozvoljeno razilaženje? Te koja su to kod kojih treba stati s razilaženjem? I koja je obaveza na muslimanima po pitanju njihove vjere?“, pa je odgovorio: „Razilaženje se dijeli u dvije kategorije:

Prva kategorija: Razilaženje u pitanjima akide, i tu nije dozvoljeno razilaženje; jer je obaveza na muslimanima da vjeruju i budu ubijeđeni u ono na što ukazuju Kur'an i Sunnet, i ne zalaženje u to svojim razumima i idžtihadima; jer je akida stvar tevkifije,²⁶ i nema prostora za idžtihad i razilaženje oko toga.

Druga kategorija: Razilaženje oko fikhskih pitanja koja su produkt šerijatskih tekstova, i to je stvar gdje se mora desiti razilaženje, jer se ljudi razlikuju u svom shvatanju, s tim da je obaveza uzeti onaj govor kojeg podupiru jači dokazi, i to je način kako izaći iz ove vrste razilaženja.

²⁶ Et-Tevkif predstavlja stvar koja se direktno uzima iz Objave, iz Kur'ana i Sunneta, te nema prostora za ljudsko mišljenje ili volju.

Obaveza je na muslimanima da vode brigu o svojoj vjeri, da ustrajavaju na izvršavanju onog što im je Allah naredio, da a ostave ono što im je Allah zabranio, da se okite lijepim ponašanjem prema svojoj braći, da budu iskreni u svom ophođenju s drugima, čuvaju povjerene im stvari i da budu lijep uzor drugima.

Neophodno je da se odgoje na pridržavanju vjere i lijepog ponašanja, a da se klone odvratnog ponašanja i loših prijatelja, te da vode računa o stvarima koje će im koristiti u vjeri i dunjaluku, i da budu snaga islama i muslimana.²⁷

Allah najbolje zna.

www.islamqa.info

²⁷ Probrane fetve šejha el-Fevzana (1/407-408, pitanje br. 241).